

Sóc regidor, i ara què?

Les principals preguntes

Sóc regidor, i ara què?

Les principals preguntes

Autor

Xavier Solà i Cabanes

Secretari general de Cultura
de la Generalitat de Catalunya

Edició revisada

Ana Mochales Collado

Cap dels serveis jurídics de l'ACM

Josep Ramon Barberà i Gomis

Director d'estudis i programes de l'ACM

Associació
Catalana
de Municipis

Col·lecció

Sóc regidor, i ara què?

Directora de la col·lecció

Judith Gifreu i Font

Coordinador editorial

Josep M. Matas i Babón

Sisena edició actualitzada: Juliol del 2011

© Associació Catalana de Municipis i Comarques

València 231, 6a

08007 Barcelona

Adreça a internet: www.acm.cat

A/e: catedra@acm.cat

Disseny gràfic coberta:

Eumogràfic

Maquetació i impressió:

XB Cèltica Papel, S.L.

D.L.: B-26226-2011

Índex

1. La sessió constitutiva	11
2. Els drets dels regidors	21
3. Les delegacions i el cartipàs municipal	33
4. Els òrgans	37
5. El pressupost	47
6. Les competències de l'Ajuntament	55
7. Contractació	61
8. Entitats municipals	67

Presentació

Ja fa vuit anys de la primera edició d'aquesta petita guia per als representants locals. Es tracta d'un llibre modest, pensat per ser llegit en qualsevol lloc i moment. És un breviari, doncs, al servei dels ciutadans i ciutadanes que s'impliquen en el govern municipal.

Poques institucions són sensibles als desitjos i a les esperances de la ciutadania com ho és el municipi. És prou clar que a Catalunya la recuperació de la democràcia ha anat acompanyada d'una extraordinària energia renovadora del món local. La reivindicació municipalista no s'ha fet d'esquenes a la ciutadania; ans al contrari, les institucions locals s'han posat al davant de la transformació social, lluny del conformisme. Els governs locals han estat i continuen sent un fòrum d'innovació que nodreix constantment l'entramat social i polític general.

El municipi no té administració, és una administració. Al capdavant, persones del seu propi gruix decideixen dedicar-se al govern comú. Per a fer-ho amb dignitat caldrà aprendre nous llenguatges, conèixer procediments i conceptes, i assolir nous drets i noves obligacions i responsabilitats.

Actualment, els ajuntaments han deixat de ser organitzacions que actuen en un entorn simple i previsible i han passat a ser organitzacions estratègiques. La nostra societat, cada vegada més dinàmica i complexa, demana a les institucions locals l'adopció de polítiques públiques de proximitat. L'ens local es converteix així en un nus essencial de les xarxes socials i econòmiques.

Ara fa vuit anys, l'Associació Catalana de Municipis i Comarques (ACM) presentava aquest recull de preguntes i respostes, amb la intenció de fer més planera l'entrada a la vida del govern local. Perquè el llibre recull les preguntes que es formulen més sovint els nous regidors i regidores, les qüestions que els alcaldes i alcaldesses han de resoldre o conèixer de manera

ràpida i eficaç. En aquest sentit, també s'incorporen algunes de les consultes més habituals que reben els serveis jurídics i tècnics de l'ACM.

Atès l'èxit que varen tenir les dues primeres edicions, de 2003 i de 2007, hem decidit reeditar novament aquesta petita gran obra, revisant-la i posant-la al dia. Esperem altre cop que aquesta iniciativa sigui d'utilitat per a totes les persones que han obtingut la representació dels seus veïns i veïnes. Sobretot en uns moments en què la complexitat de l'actuació municipal va unida a una manca de recursos que posa en perill no només la qualitat de la prestació dels serveis sinó, en més d'un cas, els serveis mateixos.

Amb el millor dels desitjos, amb la confiança que ens en sabrem sortir.

Salvador Esteve i Figueras
*President de l'Associació Catalana
de Municipis i Comarques*

Barcelona, juny del 2011

1. La sessió constitutiva

Qui pot ser candidat a alcalde?

Podran ser candidats a alcalde d'un ajuntament tots els regidors que encapçalin les seves llistes corresponents. L'alcalde serà escollit el dia de la sessió constitutiva de la corporació. Aquell que obtingui la majoria absoluta dels vots dels regidors serà proclamat alcalde.

Què passa si l'alcalde no obté la majoria absoluta a la primera votació?

Si cap candidat no obté la majoria absoluta a la primera votació, serà proclamat alcalde el regidor que encapçali la llista que hagi obtingut més vots en les eleccions municipals. En cas que hi hagi un empat, l'alcaldia es decidirà per sorteig.

Què és la credencial?

La credencial és un document expedit per les juntes electorals de zona, un cop fet l'escrutini general, que acredita que aquella persona ha estat escollida regidor de l'ajuntament.

Qui l'atorga?

La junta electoral de zona farà arribar als candidats les seves credencials, que hauran de presentar a la secretaria de l'ajuntament en qualsevol moment anterior a la sessió constitutiva.

La credencial serà necessària el dia de la sessió constitutiva.

En el moment de la pressa de possessió puc jurar, prometre o recórrer a l'imperatiu legal?

Els electes podran escollir entre jurar, prometre o bé, assenyalar que per imperatiu legal prometen la Constitució. És una opció totalment lliure, però sempre han de ser pronunciades aquestes paraules, si no és així no podrà adquirir-se la condició de regidor o regidora de l'ajuntament.

Què és la mesa d'edat?

La mesa d'edat està integrada pels electes de major i menor edat presents a l'acte de constitució de la corporació.

La seva funció és comprovar les credencials presentades i les acreditacions de la personalitat dels electes. Un cop realitzada la comprovació la mesa d'edat declararà constituïda la corporació, en cas que concorrin la majoria absoluta dels regidors i regidores electes.

Què succeeix si el dia de la sessió constitutiva no hi assisteix la majoria absoluta dels membres electes?

En cas de no concórrer la majoria absoluta dels membres electes no es podrà constituir la nova corporació i s'haurà de celebrar la sessió dos dies després.

En aquesta segona sessió no serà necessària l'assistència de la majoria absoluta dels electes, sinó que quedarà constituïda la corporació independentment del nombre d'assistents.

Es pot fer una intervenció durant la sessió constitutiva de la corporació?

La sessió constitutiva està molt taxada. S'inicia amb la presa de possessió de tots els regidors, amb la promesa o jurament, i seguidament es dona veu als regidors que encapçalaven les respectives llistes electorals. Tot seguit es passa a l'elecció de l'alcalde i, un cop proclamat, es dissol la mesa d'edat, l'alcalde pren possessió dels seu càrrec i tanca la sessió. Si a l'alcalde li sembla

adient, pot atorgar un torn de paraules als regidors, però no és obligatori establir-lo.

Què significa la declaració de béns i d'ingressos?

Les persones nomenades regidores han de declarar, per escrit, les activitats que els proporcionin o puguin proporcionar ingressos econòmics, tant els que provinguin de la seva feina com d'altres fonts. També han de declarar el patrimoni de béns mobles i immobles que tenen.

I la declaració d'incompatibilitats?

Els membres de les corporacions locals han de declarar per escrit si tenen causes de possible incompatibilitat amb el càrrec. O sigui, es tracta d'evidenciar si per alguna raó no poden prendre possessió del càrrec perquè la llei ho estableix. Per exemple, una persona treballadora de l'ajuntament no pot prendre possessió del càrrec si no sol·licita excedència de la seva plaça.

Què cal fer constar en les declaracions?

S'hi haurà de fer constar:

- La identificació dels béns mobles i immobles integrants del patrimoni personal, amb designació de la corresponent inscripció registral i data d'adquisició.
- La relació d'activitats i ocupacions professionals, mercantils o industrials, feines per compte aliè i altres fons d'ingressos privats, amb especificació del seu àmbit i caràcter i dels llocs de treball que s'ocupin a entitats privades, indicant-ne el nom o raó social.
- També s'haurà de declarar qualsevol altre interès o activitat privada que, tot i no ser susceptible d'ingressos, afecti o estigui en relació amb l'àmbit competencial de la corporació.

És un document oficial?

És un model que ha d'haver aprovat el Ple de l'ajuntament, i les dues declaracions hauran de ser signa-

des per l'interessat i pel secretari o la secretària de l'ajuntament.

Què és el registre d'interessos? I el d'incompatibilitats?

El registre d'interessos i el d'incompatibilitats són constituïts a totes les corporacions per tal que la secretaria de l'ajuntament pugui custodiar les declaracions de béns patrimonials, activitats empresarials i possibles incompatibilitats.

Ambdós registres són de caràcter públic.

Quin dia es constitueix l'ajuntament?

L'ajuntament es constitueix en sessió pública el vintè dia posterior a la celebració de les eleccions, excepte quan s'hagi presentat recurs contenciós-administratiu electoral contra la proclamació dels regidors electes: en aquest cas, l'ajuntament es constituirà vint dies després.

Es pot suspendre la sessió?

En cas que no hi assisteixin la majoria absoluta de regidors electes, necessària per elegir l'alcalde o alcaldessa, es podrà suspendre la sessió de constitució de la corporació, que se celebrarà dos dies després i en la qual ja no serà necessària la concurrència de la majoria absoluta per escollir l'alcalde o alcaldessa.

Què és la majoria absoluta en un ajuntament?

S'entén per majoria absoluta d'un Ple municipal la meitat més un del nombre de regidors que conformen la corporació.

Què és la majoria simple?

El concepte de majoria simple només s'aplica en cas de votacions. S'entén que s'ha aconseguit majoria simple quan es fa una proposta i hi voten més persones a favor que en contra.

Què vol dir tenir competències?

“Competències” és una paraula gairebé màgica en el món polític. Tenir competència vol dir estar capacitat, des del punt de vista legal, per adoptar determinades decisions. La llei estableix les competències de l'alcalde, les del Ple i les de la Junta de govern, i també fixa la possibilitat que un d'aquests òrgans les delegui a un altre.

Quines són les competències de l'alcalde?

Les competències de l'alcalde són les següents:

- Representar l'ajuntament.
- Dirigir el govern i l'administració municipals.
- Convocar i presidir les sessions del Ple, de la Junta de govern local i de qualsevol altre òrgan municipal, i decidir els empats amb vot de qualitat.
- Dirigir, inspeccionar i impulsar els serveis i les obres municipals.
- Publicar, executar i fer complir els acords municipals.
- Dictar bans i vetllar perquè es compleixin.
- Autoritzar, disposar despeses, concertar operacions de crèdit i reconèixer obligacions en els límits de la seva competència, ordenar pagaments i retre comptes.
- Aprovar l'oferta d'ocupació pública d'acord amb el pressupost i la plantilla aprovats pel Ple municipal, aprovar les bases de les proves per seleccionar el personal i per als concursos de provisió de llocs de treball i distribuir les retribucions complementàries que no siguin fixes i periòdiques.
- Exercir la direcció superior de tot el personal de la corporació, i acordar-ne els nomenaments i sancions, inclosa la separació del servei dels funcionaris de la corporació i l'acomiadament del personal laboral.
- Exercir la direcció superior de la policia municipal i també nomenar i sancionar els funcionaris que porten armes.

- Exercir accions judicials i administratives i la defensa de l'ajuntament en les matèries de la seva competència; també quan hagin estat delegades a un altre òrgan i en cas d'urgència.
- La iniciativa per proposar al Ple la declaració de lesivitat dels actes administratius en matèries que són de la competència de l'alcaldia.
- Adoptar personalment i sota la seva responsabilitat, en el cas de catàstrofe o d'infortunis públics o de greu perill que succeeixin, les mesures necessàries i adequades, i donar-ne compte immediatament al Ple.
- Sancionar les faltes de desobediència a la seva autoritat o les infraccions de les ordenances municipals, llevat dels casos en què la facultat s'atribueixi a altres òrgans.
- Contractar obres i serveis, sempre que llur quantia no excedeixi el deu per cent dels recursos ordinaris del pressupost ni de sis milions d'euros, inclosos els de caràcter plurianual la duració dels quals no sigui superior a quatre anys, sempre que l'import acumulat de totes les seves anualitats no superi ni el percentatge indicat, referit als recursos ordinaris del pressupost del primer exercici, ni la quantitat indicada.
- L'aprovació dels projectes d'obres i serveis quan sigui competent per a la seva contractació o concessió i estiguin previstos en el pressupost.
- L'adquisició de béns i drets quan el seu valor no superi el deu per cent dels recursos ordinaris del pressupost ni els tres milions d'euros, i també l'alienació del patrimoni que no superi el percentatge ni la quantia indicats, i en els casos que es determinen a la legislació.
- Concedir llicències, excepte que les lleis sectorials atribueixin aquesta facultat expressament al Ple o a la Junta de govern local.
- L'aprovació dels instruments de desenvolupament del planejament general del municipi no atribuïdes expressament al Ple, i també l'apro-

vacació dels instruments de gestió urbanística i dels projectes d'urbanització complementaris.

- Imposar sancions amb relació a les competències municipals, d'acord amb les lleis i els reglaments de desenvolupament.
- Les altres atribucions que expressament li atribueixen les lleis i les que la legislació assigna al municipi i no atribueix a altres òrgans municipals.

Correspon també a l'alcalde o alcaldessa el nomenament dels tinents d'alcalde.

2. Els drets dels regidors

Tinc dret a cobrar de l'ajuntament per la tasca de regidor?

Sí. La llei és molt clara quan estableix que els regidors rebran retribucions pels seus càrrecs. Per tant es fixa com obligació dels ajuntaments remunerar les tasques dels regidors. S'estableixen tres modalitats: la dedicació exclusiva, la dedicació parcial i el cobrament per l'assistència a òrgans col·legiats (Ple i comissions) de les quals el regidor forma part.

Quina diferència hi ha entre dedicació exclusiva i dedicació parcial?

S'entén que un regidor o l'alcalde té dedicació exclusiva quan es dedica íntegrament, sense compartir-ho amb altres activitats, a l'ajuntament. S'entén dedicació parcial quan es destina una part de l'horari laboral a la tasca municipal.

Com es fixa una dedicació parcial?

En l'acord d'aprovació, la dedicació parcial s'ha de fer constar amb les hores mínimes de dedicació referida a setmanes. El màxim d'hores que s'hi pot fer figurar és de quaranta, per analogia amb el sistema laboral.

Qui decideix les dedicacions dels regidors?

L'alcalde és l'encarregat de determinar a quin regidor li assigna una dedicació parcial o exclusiva. Tanmateix, en el pressupost municipal hi ha d'haver consignada la partida econòmica suficient per atendre les esmentades dedicacions.

Existeixen incompatibilitats entre una dedicació i l'altre?

Sí, qui té una dedicació exclusiva no pot rebre cap altre retribució com a rendiment del treball. Això no vol dir que no pugui tenir un altre càrrec. Per exemple, hi ha presidents de diputació que tenen dedicació exclusiva en aquest organisme i no cobren del seu ajuntament a fi de no carregar les finances locals.

Els qui tinguin dedicació parcial poden dedicar la part de la jornada laboral restant a una altra feina i en aquest cas poden rebre el salari corresponent. La suma de les dues tasques pot superar les quaranta hores setmanals.

Què passa amb la Seguretat Social?

L'ajuntament ha de satisfer la cotització a la seguretat social dels regidors que tinguin dedicació parcial i dels que la tinguin exclusiva, en la proporció que correspongui.

Quin és el salari al que tinc dret?

No hi ha una norma que determini el salari. L'Associació Catalana de Municipis i Comarques ha arribat a l'acord de determinar un escalat en funció del nombre d'habitants. El nombre d'habitants no és únicament el d'inscrits en el padró, sinó la mitjana d'habitants al llarg de l'any. Es calcula així per tenir en compte fenòmens com l'estacionalitat turística.

Quant pot cobrar un alcalde amb dedicació exclusiva?

S'ha de dir que als municipis de menys de 3.000 habitants el salari de l'alcalde no s'entén com un salari per dedicació exclusiva. A partir de 3.000, les xifres que es ressenyen són per dedicació exclusiva.

TRAM HABITANTS	EQUIVALÈNCIA	QUANTIA RETRIBUTIVA
Menys de 100 hab.	Una vegada el salari mínim interprofessional	8.979,60 € anuals
De 100 a 500 hab.	1,5 vegades el salari mínim interprofessional	13.469,40 € anuals
De 501 a 1.000 hab.	2 vegades el salari mínim interprofessional	17.959,20 € anuals
De 1.001 a 3.000 hab.	3 vegades el salari mínim interprofessional	26.938,80 € anuals
De 3.001 a 5.000 hab.	4 vegades el salari mínim interprofessional	35.918,40 € anuals
De 5.001 a 10.000 hab.	5 vegades el salari mínim interprofessional	44.898 € anuals
De 10.001 a 20.000 hab.	Subdirector general A27/28	Entre 61.612,32 i 64.415,68 € anuals
De 20.001 a 30.000 hab.	Subdirector general A29/30	Entre 66.373,02 i 70.296 € anuals
De 30.001 a 75.000 hab.	Director general	80.589,54 € anuals
De 75.001 a 300.000 hab.	Secretari general	84.078,50 € anuals
Més de 300.000 hab.	Conseller	108.576,84 € anuals

**Cal tenir present que les equivalències amb càrrecs de la Generalitat estan calculades amb les retribucions del 2010, ja que a data 6 de juny no s'ha aprovat el Pressupost del 2011.*

I si no té dedicació exclusiva?

S'entén que els salaris assenyalats per poblacions a partir de 3.000 habitants corresponen a una dedicació de quaranta hores a la setmana. Per tant, si la dedicació és inferior a aquest horari, se n'ha de deduir la part proporcional.

I un regidor amb dedicació, quant cobra?

En els casos en què els tinents d'alcalde tinguin dedicació exclusiva, haurien de percebre, com a mínim, el 65 % de l'assignació atorgada a l'alcalde i, si tenen delegacions expresses, un 85 % del que s'assigna a l'alcalde.

Els regidors amb dedicació exclusiva i amb delegacions expresses haurien de percebre, atenent a les tasques efectivament delegades, entre un 30 i un 60 % del que s'assigna als alcaldes.

Igualment, si la dedicació és parcial es refereix a la proporció horària que destina a les tasques.

Què vol dir cobrar per assistències?

És l'import que es paga a cada regidor per assistir als òrgans col·legiats dels quals forma part (plens i comissions).

Aquest import només el poden rebre els regidors que no tenen dedicació parcial ni exclusiva.

L'import de les assistències és diferent si ets alcalde, membre del govern o membre de l'oposició?

No. Tots els regidors són iguals. Els que formen part d'un mateix òrgan i cobren per assistències han de cobrar en tots casos la mateixa quantitat. El que és possible és establir imports diferents per a òrgans diferents. És a dir, l'import de l'assistència a un Ple pot ser diferent, superior o inferior, a l'import de l'assistència a una comissió informativa o a la Junta de Govern Local.

S'ha de pagar el percentatge per desocupació i formació professional?

Sí. Des de gener de 2007, els càrrecs electes que treballen amb dedicació parcial o exclusiva tenen dret, quan cessen dels seus càrrecs, a la percepció del subsidi per desocupació sempre que hagin pagat per aquest concepte un mínim d'un any, tal com estableix la normativa de l'atur.

És compatible amb tot tipus de feina, el càrrec de regidor?

No. Cal veure el règim d'incompatibilitats, que és regulat per la Llei orgànica de règim electoral general en el seu article 178, en la qual s'estableixen causes d'incompatibilitat com, per exemple:

- les activitats com a advocat i procurador que dirigeixi o representi parts en procediments judicials o administratius contra la corporació.
- el càrrec de director de servei, funcionari o personal en actiu d'altres tipus del respectiu ajuntament o de les entitats i establiments que en són dependents.

En el cas de ser funcionari del mateix ajuntament per al qual ha estat elegit regidor, resta en excedència del seu lloc de treball encara que no formi part del govern municipal.

Tinc dret a accedir a tot tipus d'informació que consti als serveis municipals?

Si ets regidor amb tasques de govern tens dret a accedir a tota la documentació, de la teva àrea, que necessitis per dur a terme la teva feina.

També tens dret a la documentació que calgui per a desenvolupar la teva tasca si estàs fora del govern i, en concret, tens dret a tota la documentació dels expedients que han de dur-se al Ple o a l'òrgan del qual ets membre.

Com puc tenir dret a la informació?

La revisió de la informació i la documentació, si no és de l'àrea de govern encomanada al regidor que la necessita, s'ha de sol·licitar per escrit a l'alcalde. Si en els 4 dies naturals posteriors a la sol·licitud l'alcalde no ha dictat una resolució motivada denegant-t'hi l'accés, tens dret a accedir-hi.

On l'he de revisar?

La llei estableix que la documentació es revisarà a les oficines de l'ajuntament o en el lloc on es trobi dipos-

sitada. També és possible revisar-la al despatx que els regidors tenen a la casa consistorial. En cap cas la documentació no pot sortir de l'edifici municipal.

M'han de lliurar còpies de tota la documentació?

Sí. El regidor té dret a obtenir còpia de tota la documentació a la qual té accés, o sigui, la que consulta per motiu del seu càrrec o perquè forma part dels expedients que van al Ple o a altres òrgans dels quals n'és membre. Aquesta còpia pot ser, fins i tot, en suport informàtic.

Si no puc assistir al Ple o algun altre òrgan municipal, ho he de comunicar?

Sí, és obligatori posar en coneixement de l'alcalde les absències dels òrgans col·legiats de què formes part. Entre altres raons, hi consta la de poder calcular anticipadament el quòrum necessari per a la sessió.

Per quins motius puc ser sancionat?

L'alcalde pot sancionar-te amb una multa per falta no justificada d'assistència a les sessions a què ets convocat o per desatendre les tasques de regidor encomanades.

Què és i qui forma part dels grups municipals?

El grup municipal és el conjunt de persones que es van presentar sota una mateixa candidatura. El grup municipal té reconeguts alguns drets col·lectius i és al grup al qual es dóna presència a les comissions informatives municipals. Cada regidor haurà d'adscriure's com a mínim a una comissió.

Quan es forma el grup?

El grup es forma com a màxim cinc dies després que els regidors hagin pres possessió i cal comunicar-ho per escrit a l'alcalde.

De quantes persones és un grup?

Depèn del resultat electoral. El mínim és una persona, si ha estat la única d'una candidatura que ha estat elegida.

Com es constitueixen?

Mitjançant un escrit dirigit a l'alcalde i signat per tots els membres del grup. En el mateix escrit s'hi fa constatar el portaveu i els seus suplents.

Què és el grup mixt?

En el Congrés dels Diputats el grup polític mínim és de 5 persones. Totes les formacions polítiques que no arriben a 5 s'integren en el grup mixt. Per analogia, en política local s'havia establert que totes les persones que per la raó que fos no tenien grup s'integraven en el grup mixt. Tanmateix, en grups municipals no hi ha mínim de persones per a conformar-lo. Avui, però, el grup mixt no existeix.

Es poden integrar al grup mixt aquells regidors que abandonen el grup format per la candidatura en la qual van concórrer a les eleccions?

No. Els regidors que abandonen la candidatura amb què van presentar-se a les eleccions passen a ser no adscrits, no formen part de cap grup, ni del grup mixt. Es coneixen com regidors no adscrits i no formen part de cap grup; per tant, no tenen dret a nomenar persones a les diferents comissions ni tenen dret a percebre assignacions econòmiques al grup, ja que aquest és inexistent.

Els grups municipals poden cobrar subvencions per al seu funcionament?

Sí, és un dels drets reconeguts als grups. Poden rebre diners de l'ajuntament mateix per al seu funcionament i per a les tasques que han de dur a terme. El sistema i la quantia de la subvenció la determina el

Ple municipal mateix. Habitualment, es determina un import fix per cada grup polític i un import variable en funció del nombre de regidors que integren cada grup.

El grup té una sola veu?

El grup pot nomenar un portaveu. Tot i això, en els plens o altres òrgans col·legiats qualsevol regidor que demani la paraula podrà intervenir. En tot cas, l'opinió del grup s'expressarà per veu del portaveu.

Els grups municipals han de tenir un local on rebre els ciutadans?

A l'ajuntament hi ha d'haver uns despatxos per tal que els grups polítics es puguin reunir entre ells o bé amb ciutadans. Igualment han de disposar de despatxos per desenvolupar la seva tasca. En els municipis de més de 2.000 habitants, és obligatori que els grups municipals disposin d'un despatx per a les seves activitats.

Què s'entén per mitjans de comunicació locals?

S'entén per mitjans de comunicació locals tots els instruments que permeten donar una política informativa als ciutadans com els butlletins o les revistes municipals, les ràdios o televisions locals i, darrerament, les pàgines web municipals.

Els grups municipals poden intervenir en els mitjans de comunicació locals audiovisuals?

La legislació catalana preveu que els grups municipals tinguin presència en els mitjans de comunicació audiovisuals del municipis de titularitat municipal. D'aquesta manera, a les ràdios i a les televisions municipals s'ha de preveure la possibilitat que els grups polítics hi tinguin presència.

I en el butlletí municipal?

En els butlletins d'informació municipal que edita l'ajuntament s'ha de preveure la possibilitat que els grups polítics hi puguin fer figurar les informacions del seu interès, ja sigui mitjançant escrits del grup polític o de ressenya d'informacions concretes.

Com es regula la presència als mitjans de comunicació?

L'ajuntament ha de tenir aprovat un reglament o ordenança que reguli els espais i els temps que es destina als grups polítics en els diversos mitjans; tant pel que fa a les pàgines del butlletí com els programes d'informació local de les ràdios i televisions locals.

3. Les delegacions i el cartipàs municipal

Què és un regidor delegat?

És un regidor al qual l'alcalde ha encomanat una àrea del govern municipal. Habitualment s'anomena el regidor amb l'àrea encomanada, així es coneixen els regidors d'esports, de cultura, d'urbanisme, etc. Aquests regidors, però, actuen per delegació de l'alcaldia, que és qui té per llei totes les competències.

Qui el nomena?

El nomenament dels regidors delegats correspon exclusivament a l'alcalde. Es pot donar la circumstància que altres òrgans municipals com el Ple o la Junta de govern local nomenin un regidor per una tasca determinada de la competència d'aquest òrgan.

Com es defineixen les àrees o regidories?

No hi ha una norma establerta. Cada municipi és un món diferent. Les competències o funcions que s'estableixen per a cada regidor delegat venen més determinades per la idiosincràsia d'aquell municipi i per la seva vida social i política que no pas per una disposició legal.

Es poden delegar les atribucions?

No, només es poden delegar funcions. En cap cas l'alcalde pot delegar les seves atribucions. Només les funcions que corresponen al seu càrrec poden ser delegades; i no totes.

La normativa posa restriccions a algunes competències de l'alcalde que són indelegables; per exemple, convocar i presidir les sessions de Ple i de la Junta de govern local, decidir els empats amb el vot de qualitat, la concertació d'operacions de crèdit, la

direcció superior de tot el personal, la separació del servei dels funcionaris i l'acomiadament del personal laboral, entre d'altres.

Què s'entén per cartipàs municipal?

El cartipàs és la distribució per àrees o regidories del govern local. Així, en el cartipàs s'hi defineixen cada una de les regidories i quines funcions els correspon desenvolupar.

Què vol dir ser tinent d'alcalde?

Els tinents d'alcalde substitueixen l'alcalde en cas d'absència o d'impossibilitat d'exercir el seu càrrec; per l'ordre de nomenament que l'alcalde hagi establert, si n'ha nomenat més d'un.

Qui pot ser tinent d'alcalde?

Pot ser tinent d'alcalde qualsevol regidor que formi part de la Junta de govern local, si n'existeix una.

Qui el pot nomenar?

Només el pot nomenar l'alcalde, no pot nomenar-lo ni el Ple ni cap de les comissions. El nomenament es fa mitjançant decret de l'alcaldia.

I destituir?

La destitució dels tinents d'alcalde correspon només a qui té la competència del nomenament, és a dir, correspon a l'alcalde.

En absència de l'alcalde, el tinent d'alcalde assumeix automàticament les seves funcions?

No, és necessari un decret de delegació de funcions d'alcaldia. En el cas d'absència per la presidència d'òrgans col·legiats que correspon a l'alcalde, és substituït pels tinents d'alcalde si, per la causa que sigui, l'alcalde no hi és.

4. Els òrgans

Què és el Ple municipal?

És l'òrgan suprem de l'ajuntament. És la reunió de tots els regidors, convocats per l'alcalde per discutir i aprovar les coses de la seva competència.

Qui assisteix al Ple?

Hi han d'assistir tots els regidors, l'alcalde i els tinents d'alcalde. També ha d'assistir-hi el secretari. Podrà assistir-hi l'interventor en cas que es consideri necessari pel contingut del tema a tractar.

Les sessions dels plens són públiques i per tant pot assistir-hi com a públic tothom que hi estigui interessat.

Què és l'ordre del dia?

L'ordre del dia és la llista ordenada dels temes a tractar en el Ple. S'ha d'iniciar amb l'aprovació de l'acta de la sessió anterior.

Qui el fixa?

L'ordre del dia el fixa sempre i exclusivament l'alcalde. Evidentment que ha de demanar opinió als regidors delegats per conèixer si hi ha algun tema que calgui incloure-hi.

Puc fer introduir un tema a l'ordre del dia?

Per sol·licitar un tema a l'ordre del dia cal un escrit adreçat a l'alcalde demanant la discussió de l'assumpte. Si un grup polític municipal demana la introducció d'un tema que comporti prendre un acord i ho fa per escrit abans de la convocatòria del Ple, l'alcalde ha d'introduir el tema en el següent Ple que convoqui.

Es pot debatre alguna qüestió no inclosa en l'ordre del dia?

En principi només es pot debatre i prendre resolucions sobre els temes inclosos en l'ordre del dia. Tanmateix, la llei preveu que per raó d'urgència es puguin aprovar coses no previstes en l'ordre del dia.

Com es declara la urgència?

El mateix Ple, abans de debatre l'assumpte urgent proposat, ha de debatre si el tema és urgent o no. En el cas que sigui declarat urgent per acord del Ple, l'assumpte és objecte de debat; si, contràriament, no s'aprecia que es tracti d'un tema urgent, no entra en el debat.

Què és una convocatòria de Ple ordinària?

La convocatòria ordinària d'un Ple ve determinada per la llei. En la convocatòria ordinària s'hi ha d'incloure, necessàriament, un apartat de precís i preguntes obertes a tots els regidors.

Amb quina freqüència correspon una convocatòria ordinària?

La llei estableix, com a mínim, una cada tres mesos en els municipis de fins a 5.000 habitants, cada dos mesos en els ajuntaments de municipis d'una població entre 5.001 i 20.000 habitants i cada mes en els ajuntaments de municipis de més de 20.000 habitants.

El Ple, però, pot determinar que es reunirà en convocatòria ordinària més sovint. Això cal acordar-ho en una sessió extraordinària convocada en el termini de 30 dies des de la constitució de l'ajuntament. De fet, es tracta d'una norma d'autoorganització.

I si l'alcalde se salta els terminis de la convocatòria?

Si això passa, cal fer-li-ho avinent per escrit i, si tot i així no convoca el Ple amb caràcter ordinari, caldrà

recórrer als tribunals de justícia per tal que en supleixin la voluntat, que manifesta no tenir.

Què és una convocatòria extraordinària?

És qualsevol convocatòria no ordinària. La convoca l'alcalde quan vol o bé a sol·licitud d'una quarta part dels membres de la corporació. La convocatòria extraordinària no pot incloure precís i preguntes.

Puc demanar un Ple extraordinari?

Per demanar un Ple extraordinari cal que una quarta part dels regidors del Ple ho sol·licitin per escrit a l'alcalde. L'escrit l'han de firmar tots ells. Han de fer-hi constar els temes que volen discutir. En aquest cas, l'alcalde no pot introduir cap més tema si els sol·licitants expressament no ho autoritzen.

Cada sol·licitant no pot demanar més de tres plens extraordinaris a l'any.

Amb quina freqüència hi ha Ple extraordinari?

Hi ha Ple extraordinari cada vegada que l'alcalde desitgi o que ho hagin sol·licitat una quarta part dels membres de la corporació.

Hi ha normes que organitzin el Ple?

El funcionament del Ple és determinat per les lleis de bases de règim local, el text refós de la Llei municipal i de règim local, i el Reglament d'organització i funcionament, conegut per ROF.

Què és el ROM?

Els ajuntaments, en exercici de les competències d'autoorganització, poden aprovar un reglament d'organització municipal, anomenat ROM, on s'especifiquen totes i cadascuna de les matèries del funcionament polític.

Què ha d'incloure el ROM?

El ROM ha d'incloure els drets i deures dels regidors i dels grups polítics municipals, el funcionament dels plens i de les diverses comissions, les competències i funcions dels tinent d'alcalde i dels regidors delegats, els drets dels ciutadans a l'accés a la documentació i a la participació en els assumptes públics i l'anomenada participació ciutadana.

Pot incloure altres matèries com el reglament de funcionament dels mitjans de comunicació públics locals, etc.

Com s'aprova el ROM?

Igual que tots els reglaments i ordenances municipals. Cal constituir una comissió de redacció, o de modificació si ja està aprovat, i portar-lo a l'aprovació del Ple. Exposar-lo al públic durant 30 dies perquè hi facin esmenes i modificacions, si cal, aprovar-lo definitivament i publicar-lo.

El ROM es pot modificar?

És un principi general que tot allò aprovat és modificable. Normalment el procediment de modificació és el mateix que el procediment d'aprovació.

Quina és la funció del secretari en el Ple de l'ajuntament?

És un funcionari. El de secretari és un càrrec necessari en un ajuntament i és el que dona fe de l'existència dels actes administratius i dels acords aprovats pels diferents òrgans, al mateix temps fa una funció d'assessorament jurídic. Ha d'assistir necessàriament al Ple, és el que en redacta l'acta.

Com s'ha de redactar l'acta?

Els requisits mínims són el nom i cognom dels assistents i dels excusats, l'hora d'inici i de finalització, el lloc i el municipi de la sessió, el seu caràcter ordinari o

extraordinari, la llista de temes i de matèries tractats, així com els acords presos. S'hi ha de fer constar un resum de les intervencions dels grups i, en cas de votació, el seu resultat amb expressió nominal del sentit del vot si expressament l'interessat ho demana.

Tinc dret a fer reproduir íntegrament les meves intervencions?

En principi es preveu un resum de les intervencions dels grups. En cas de tenir interès en que es reproduïxi íntegrament s'haurà de fer saber a l'alcalde i facilitar al màxim als serveis administratius la documentació per a reproduir-les fidelment.

Puc negar-me a ser gravat en un Ple?

L'enregistrament és una facultat prevista per a la posterior elaboració de l'acta. Malgrat tot, en l'acta no hi figura íntegrament la intervenció de cada regidor, per això és bo que s'enregistrin les intervencions.

Cal tenir en compte que el Ple és públic i un dels mitjans de fer-lo públic és emetent-lo per la ràdio o la televisió locals; en aquest cas és necessari que s'enregistri.

Puc impugnar un acord a favor del qual he votat?

No, els acords que es prenguin als òrgans col·legiats no podran ser impugnats per qui hi ha votat a favor o s'hi ha abstingut. Només es podran impugnar els acords en contra dels quals s'ha votat.

Precs i preguntes, quan?

Els precs i preguntes s'hauran d'incloure obligatòriament a l'ordre del dia de les sessions ordinàries del Ple de la corporació. A les sessions extraordinàries no hi serà obligatòria la seva inclusió.

N'hi ha una durada establerta?

No hi ha una durada establerta per desenvolupar els precs i preguntes, i tampoc per a la durada del Ple,

però, tot i així, quan el temps de la sessió excedeixi dels límits normals o lògics de durada, l'alcalde podrà finalitzar la sessió, aplaçant els temes pendents a la sessió de Ple posterior.

Quines diferències hi ha entre votació ordinària, nominal o secreta?

La votació ordinària és pública i es fa assentint, negant o abstenint-se. La votació nominal s'exerceix mitjançant la crida alfabètica de cadascun dels membres assistents a l'acte i es respon en veu alta amb un "sí", un "no" o un "m'abstinc". La votació secreta es realitza mitjançant una papereta secreta que cada membre diposita a una urna o bossa.

Com es vota? (individual o col·lectivament)

El vot és personal i intransferible. Cada regidor té dret a votar segons el seu parer, sens perjudici que prèviament, obeint a una disciplina de grup, els membres d'un grup municipal hagin arribat a un acord i tots votin en el mateix sentit. Tot i així, el vot continua essent personal.

Què significa una convocatòria d'urgència?

En cas que sigui necessari tractar un tema de manera urgent i no sigui possible esperar a que sigui debatut posteriorment en la sessió ordinària del Ple, l'alcalde o alcaldessa pot decidir convocar una sessió extraordinària o bé ho pot sol·licitar la quarta part del nombre legal de membres de la corporació.

Qui assisteix a la Junta de govern local?

La Junta de govern local és integrada per l'alcalde i un nombre de regidors no superior al terç del nombre legal de regidors de l'ajuntament, que seran designats i cessats lliurement per l'alcalde. A les sessions de la Junta de govern local només hi poden assistir els seus membres i les persones que l'alcalde o alcaldessa sol·liciti.

Què s'hi decideix, a la Junta de govern local?

La Junta de govern local haurà de prendre de manera consensuada totes aquelles decisions destinades a assistir l'alcalde en tot allò que sigui necessari per al desenvolupament de les seves competències i a exercir les atribucions que el Ple i l'alcalde els deleguin.

Quines funcions tenen les comissions informatives?

La funció de les comissions informatives és d'estudi, informació o consulta sobre assumptes que s'hagin de sotmetre a la decisió del Ple o de la Junta de govern local.

Quantes n'hi ha, de comissions informatives?

Depèn de cada ajuntament. Hi haurà les que determini el Ple, normalment coincideixen amb les grans àrees com urbanisme, cultura, serveis socials i promoció econòmica. No hi ha, però, límit de creació.

Qui les compon?

Això també ho determina el Ple en l'acord de creació. Hi ha d'haver representants de tots els grups polítics o bé en proporció al nombre de regidors de cada grup de la corporació, o bé amb vot ponderat dels membres assistents pel cas de votació.

I la comissió de comptes?

La funció de la comissió especial de comptes és examinar i estudiar els comptes de l'ajuntament, pressupostaris i extrapressupostaris, que hagi d'aprovar posteriorment el Ple de la Corporació i informar-ne.

Com s'han de fer els precis i preguntes?

Es podran presentar per escrit al registre de l'ajuntament perquè a la propera sessió del Ple hi pugui contestar la persona a la qual va dirigida, per escrit

o oralment, o bé podran fer-se a la mateixa sessió del Ple dirigint-se a la persona de manera oral perquè pugui contestar.

És obligatori constituir-se en grup municipal?

Sí, tots els membres de la corporació hauran de pertànyer a un grup municipal, però no serà possible pertànyer-ne a dos simultàniament. Els grups polítics s'hauran de constituir el dia de la sessió constitutiva de l'ajuntament. En cas que amb posterioritat s'incorpori un nou regidor o regidora, haurà de fer constar de quin grup municipal formarà part. En cas de sortir d'un grup municipal durant la legislatura el regidor o regidora passarà a constituir-se en regidor no adscrit, sense que pugui gaudir dels drets conferits als grups municipals.

Els temes del dia es poden discutir abans o no-més es vota?

Abans de cada punt de l'ordre del dia l'alcalde ha d'atorgar un torn de paraules per tal que cadascun dels grups polítics pugui donar la seva opinió i anunciar el sentit del seu vot. El tema es pot discutir i, si no hi ha acord, es posa a votació.

Hi pot intervenir el públic assistent?

En principi no es preveu que ningú, excepte alcaldes i regidors, puguin intervenir en el Ple. Tot i això, hi ha municipis que en el seu ROM han establert la possibilitat de donar veu als veïns que assisteixen al Ple. Aquesta facultat dependrà del tarannà de cada municipi.

5. El pressupost

Quina és la funció del pressupost?

La funció del pressupost és de determinar quins són els recursos de què disposa un ajuntament i programar la seva aplicació en la realització de les despeses que s'assignaran a les activitats programades.

Quin caràcter té el pressupost d'ingressos?

El pressupost d'ingressos té un caràcter de previsió estimativa dels recursos que obtindrà la corporació al llarg de l'exercici. L'obtenció de majors o menors ingressos no motiven cap modificació del pressupost, llevat que una reducció sensible dels ingressos obligués a modificar a la baixa les despeses previstes.

I el de despeses?

El pressupost de despeses té un caràcter limitador, ja que no es poden fer despeses en una quantia superior a la consignada al pressupost. En cas que sorgeixin despeses no previstes i no ajornables cal fer una modificació del pressupost amb una tramitació similar a la de la seva aprovació.

La major despesa es pot finançar amb la reducció d'altres partides del pressupost menys urgents (transferències de crèdit) o amb l'ampliació de majors recursos com poden ser subvencions, excedents d'exercicis anterior o rendes de patrimoni.

De quina manera es classifiquen els ingressos dels ajuntaments?

Una classificació elemental és:

- Impostos ordinaris.
- Participacions en ingressos d'altres ens no finalistes.

- Contraprestacions per la utilització dels serveis.
- Contribucions especials i quotes urbanístiques.
- Subvencions finalistes.
- Venda d'elements patrimonials i especialment operacions de crèdit.

Els quatre últims només es poden aplicar a les noves inversions.

Què són les ordenances fiscals?

Les ordenances fiscals són les normes que aprova l'ajuntament per a la regulació de les aportacions dels veïns en forma d'impostos, taxes i preus públics.

Amb quina freqüència s'aproven les ordenances fiscals?

En principi s'aproven cada vegada que hi ha una variació. Habitualment és una vegada a l'any. Normalment s'aproven a la tardor, ja que perquè siguin vigents per l'exercici següent han de ser publicades en el Butlletí de la província abans de l'1 de gener de l'any en què s'han d'aplicar.

Quin marge de decisió tenen els ajuntaments en la fixació dels impostos?

Els impostos municipals estan regulats pel text refós de la Llei d'hisendes locals, la qual determina quins impostos s'han de poder aplicar i els marges de la seva quantia.

En el cas del béns immobles, l'Estat en determina el valor (valor cadastral) i el municipi fixa el percentatge entre un màxim i un mínim establerts per llei.

En el cas de les activitats econòmiques no declarades exemptes, l'Estat fixa la quantia base segons l'activitat i la seva magnitud. Sobre aquests valors es poden aplicar uns coeficients correctors dins els límits fixats per llei i s'hi poden introduir coeficients addicionals d'acord amb la situació de l'activitat.

En l'impost sobre vehicles de tracció mecànica la llei fixa la quantia de l'impost, de manera que els

municipis poden aplicar un coeficient multiplicador entre els màxims fixats per la llei.

En l'impost sobre construccions, instal·lacions i obres, amb un percentatge sobre el seu import, la llei fixa el percentatge màxim.

En l'impost sobre l'increment de valor dels terrenys estimats en el moment de la seva transmissió, la llei fixa els criteris per determinar l'increment (plusvàlua) i el percentatge màxim aplicable.

És voluntari o obligatori aplicar impostos?

L'impost sobre béns immobles (IBI), l'impost sobre activitats econòmiques (IAE) i l'impost sobre vehicles de tracció mecànica (IVTM) són d'aplicació obligatòria.

L'impost sobre construccions, instal·lacions i obres (ICIO) i l'impost sobre l'increment de valor dels terrenys de naturalesa urbans (plusvàlua), són d'aplicació voluntària.

Què són les taxes?

És l'import que fixa l'ajuntament per a la utilització del sòl públic o per a la prestació de serveis públics o la realització d'activitats o tasques administratives de competència local, que afectin o beneficiïn a ciutadans en particular.

Com es fixen les taxes?

Les fixa el Ple de l'ajuntament en les ordenances fiscals o en el moment d'establir el servei i es fixen en relació amb el cost del servei. Així, en la fixació de les taxes cal tenir en compte que el seu import no pot excedir del cost del servei.

Què són els preus públics?

Són les quanties econòmiques fixades per l'ajuntament per la realització de determinats serveis públics que es presten a sol·licitud o recepció voluntària dels administrats i que es presten en concurrència amb el

sector privat. En els preus públics cal tenir en compte que el seu import no pot ser inferior al cost del servei.

Què s'entén per equilibri pressupostari?

Quan els ingressos i les despeses, examinats en el seu conjunt, s'igualen és obvi que hi ha equilibri pressupostari. Si els ingressos són superiors a les despeses es diu que hi ha un superàvit. En cas contrari diem que hi ha dèficit.

L'equilibri inicial es determina en el moment d'aprovació del pressupost. L'equilibri final és allò que resulta de la liquidació del pressupost, entenent com a liquidació l'estat que es fa al final de l'exercici un cop coneguts els ingressos realment realitzats i les despeses realitzades.

El dèficit o superàvit es pot expressar amb xifres absolutes (diferència entre ingressos i despeses) o en forma de percentatge que la diferència representa sobre els ingressos.

Què s'entén per dèficit zero?

Dèficit zero vol dir que els ingressos són iguals o superiors a les despeses. A la pràctica és una mica més complex, ja que ens referim al compliment del que disposa la Llei estatal de dèficit zero, que determina casuísticament com s'ha de calcular, la qual cosa no és tan fàcil.

Quins són els tràmits per a l'aprovació del pressupost?

El pressupost el confecciona l'alcalde amb la col·laboració de l'equip de govern i l'assistència tècnica de l'interventor o secretari-interventor.

Són aprovats inicialment pel Ple i tot seguit exposats al públic amb la finalitat que els interessats puguin proposar les esmenes que considerin convenientes. El pressupost i les ordenances fiscals, acompanyats de les seves esmenes degudament informades, s'elevan al Ple de la corporació per a la seva aprovació definitiva.

Què és la liquidació del pressupost?

La liquidació del pressupost és l'estat que es realitza al finalitzar l'exercici, comparant entre les previsions efectuades en el pressupost i els ingressos i despeses realment efectuats.

Amb la liquidació del pressupost es determina el dèficit o superàvit definitiu, així com les causes que han motivat les variacions entre previsions i les operacions realment efectuades. El conjunt de documents que compona la liquidació del pressupost i l'estat de situació de la hisenda local s'anomena "compte general".

Quins són els òrgans que gestionen el pressupost?

La gestió econòmica de la corporació en el seu aspecte polític correspon a l'alcalde, que pot delegar algunes de les funcions en el regidor d'hisenda. No obstant això, l'aprovació inicial i definitiva del pressupost i les ordenances fiscals correspon al Ple de la corporació.

Quina és la figura de l'interventor?

L'interventor o secretari-interventor, és una figura necessària a la qual s'atribueix la gestió tècnica del pressupost; d'aquesta manera, li correspon la funció d'assessorament tècnic a l'alcalde en matèria comptable i de fiscalització de totes les operacions econòmiques.

Quina és la funció del tresorer?

El tresorer és el responsable dels cobraments i pagaments, així com de tots els moviments financers i dels fons a disposició de la corporació. En ajuntaments petits les funcions de tresorer poden ser exercides per un regidor, d'acord amb el que disposen les lleis.

6. Les competències de l'Ajuntament

Què són les competències d'un ajuntament?

Que un ajuntament tingui competències vol dir que pot decidir els acords, les accions i les actuacions que consideri necessàries per al poble i la ciutadania, i portar-les a terme, d'acord amb les matèries i els temes que les lleis permetin, amb total llibertat i fent servir els instruments i les vies que la corporació consideri oportunes.

Quines són les competències d'un ajuntament?

Un ajuntament serà competent, és a dir, tindrà dret a decidir, en relació amb les matèries següents:

- Les actuacions per mantenir la seguretat als llocs públics, com poden ser parcs, carrers, zones esportives municipals, llocs de convivència, etc.
- La regulació del trànsit de vehicles i de persones en les vies urbanes.
- La protecció de la població civil i la prevenció i l'extinció d'incendis.
- La ordenació, la gestió, l'execució i la disciplina urbanística, la promoció i la gestió d'habitatges, els parcs i jardins, la pavimentació de vies públiques urbanes i la conservació de camins i vies rurals.
- El patrimoni historicoartístic.
- La protecció del medi.
- Els abastaments, els escorxadors, les fires, els mercats i la defensa dels usuaris i els consumidors.
- La protecció de la salubritat pública.
- La participació en la gestió de l'atenció primària de la salut.
- Els cementiris i els serveis funeraris.

- La prestació dels serveis socials i la promoció i la reinserció social.
- El subministrament d'aigua i l'enllumenat públic, els serveis de neteja viària, els de recollida i tractament de residus, el clavegueram i el tractament d'aigües residuals.
- El transport públic.
- Les activitats i les instal·lacions culturals i esportives i l'ocupació del lleure.
- El turisme.
- La participació en la programació de l'ensenyament i la cooperació amb l'Administració educativa en la creació, la construcció i el manteniment dels centres docents, així com la participació en la vigilància del compliment de l'escolaritat obligatòria.

Quines competències són obligatòries a tots el municipis?

Són de compliment obligatori a tots els municipis, per tal de garantir una qualitat mínima de vida dels veïns i veïnes, les competències següents:

- a. Enllumenat públic.
- b. Cementiri.
- c. Recollida de residus.
- d. Neteja viària.
- e. Abastament domiciliari d'aigua potable.
- f. Clavegueres.
- g. Accés als nuclis de població.
- h. Pavimentació i conservació de les vies públiques.
- i. Control d'aliments i begudes.

Quines competències són obligatòries per trams d'habitants?

L'obligatorietat de complir algunes competències ve determinada pel nombre d'habitants. D'aquesta manera, a municipis amb més de 5.000 habitants, a més de les obligatòries per a tots els municipis han de prestar serveis de:

- a. Parc públic.

- b. Biblioteca pública.
- c. Mercat.
- d. Tractament de residus.

Als municipis amb més de 20.000 habitants, a més de les obligatòries per a tots els municipis i les anteriors, han de prestar serveis de:

- a. rotecció civil.
- b. Prestació de serveis socials.
- c. Prevenció i extinció d'incendis.
- d. Instal·lacions esportives d'ús públic.

Als municipis amb més de 50.000 habitants, a més de les obligatòries per a tots els municipis i les anteriors, han de prestar serveis de:

- a. Transport col·lectiu urbà de viatgers.
- b. Protecció del medi.
- c. Servei de transport adaptat que cobreixi les necessitats de desplaçament de persones amb mobilitat reduïda. També han de prestar aquest servei tots els municipis que siguin capital de comarca.

I quines competències són voluntàries?

Les competències voluntàries són aquelles que, dins de l'àmbit competencial de l'ajuntament, no són obligatòries d'acord amb la població del municipi, però que la corporació vol portar a terme.

Què passa si l'ajuntament no es pot fer càrrec de les competències obligatòries?

Existeix la figura de la dispensa: en cas que un ajuntament no es pugui fer càrrec d'una competència d'execució obligatòria, podrà sol·licitar al Govern de la Generalitat que el dispensi de prestar aquells serveis en concret.

I qui les executarà?

Si el Govern de la Generalitat concedeix la dispensa, alliberarà l'ajuntament del seu compliment i serà la corresponent l'encarregada de prestar els serveis municipals obligatoris i imprescindibles per al municipi.

I si no es sol·licita la dispensa però l'ajuntament no es pot fer càrrec d'alguna competència?

La comarca és l'ens local que dóna suport a les atribucions i el desenvolupament de les competències municipals; així doncs, l'ajuntament podrà sol·licitar al consell comarcal la prestació dels serveis als quals no pugui fer front la corporació.

L'ajuntament pot exercir competències d'altres administracions?

Un municipi, a més de les competències que li són pròpies, podrà exercir altres competències per delegació.

Igualment podrà exercir activitats complementàries de les atribucions que tenen altres administracions en matèria de:

- Educació.
- Cultura, joventut i esport.
- Promoció de la dona.
- Habitatge.
- Sanitat.
- Protecció del medi.
- Ocupació i lluita contra l'atur.
- Arxius, biblioteques, museus, conservatoris de música i els centres de belles arts.
- Foment de les estructures agràries i la prestació de serveis d'interès públic agrari.

7. Contractació

Què pot contractar un ajuntament?

Un ajuntament pot contractar i adquirir tot allò que necessita per dur a terme la seva tasca. Els processos de contractació, però, estan subjectes a uns principis generals que són de *publicitat* –donar a conèixer a tothom què es vol contractar– i *concurrència* –que qualsevol persona que compleixi uns requisits pot fer una oferta.

Com contracta un ajuntament?

Per garantir els principis de publicitat i lliure concurrència, s'han de seguir uns procediments previstos en la Llei de contractes del sector públic.

Què són els contractes administratius?

És el nom que reben els contractes que fa l'Administració pública i que es concreten en contractes *d'execució d'obres*, per construir obres públiques, contractes per a la *gestió de serveis públics* i contractes per a la realització de *subministraments*, és a dir, per compres de material que necessita l'administració.

Quins procediments hi ha?

La llei preveu tres procediments: el procediment obert, el procediment restringit i el procediment negociat.

Que s'entén per procediment obert?

És obert aquell procediment que permet que qualsevol empresari o licitador que vulgui pugui presentar una oferta. L'ajuntament, mitjançant l'òrgan de contractació, decidirà quina oferta considera més adequada segons el que preveia el plec de clàusules particulars.

Que s'entén per procediment restringit?

És un procediment restringit aquell en què només podran presentar ofertes els empresaris o licitadors seleccionats expressament per l'Administració. En el moment que existeixi la voluntat de la corporació de contractar, sol·licitarà als empresaris que consideri adients una oferta prèvia i, després d'aquesta fase prèvia, els empresaris seleccionats podran presentar les seves propostes.

Quin és el procediment negociat?

En el procediment negociat el contracte s'adjudica a l'empresari justificadament elegit per l'ajuntament, prèvia consulta i negociació dels termes del contracte amb un o diversos empresaris.

I les formes?

En el procediment obert i el restringit, l'adjudicació del contractes es podrà fer mitjançant la valoració d'un sol criteri o la valoració de més d'un criteri; en el negociat, la forma d'adjudicació és directa.

Es pot contractar sense publicitat?

Sí, però només en els casos de contractes menors i de contractes en què sigui aplicable el procediment negociat sense publicitat.

En cas de contractar obres, serà contracte menor aquell que no excedeixi de 50.000 euros; en cas de subministraments no podrà excedir de 18.000 euros.

Es podrà aplicar un procediment negociat sense publicitat, en el cas de contractes d'obres si no superen els 200.000 euros i en casos de subministraments, gestió de serveis públics i serveis si no superen els 60.000 euros.

I com s'adjudiquen els contractes menors?

S'haurà de tramitar un expedient fent constar la intenció de contractar una determinada prestació, fent-ne

constar la quantia, i únicament serà necessària l'aprovació de la despesa per l'òrgan competent i la incorporació de la corresponent factura a l'expedient, així com el projecte, especialment d'obres, quan existeixi.

Qui pot contractar en nom de l'ajuntament?

La signatura del contracte la portarà a terme l'alcalde o el tinent d'alcalde. Ara bé, caldrà veure quin òrgan és el competent per aprovar la contractació, que dependrà de la quantia.

Amb qui pot contractar un ajuntament?

L'ajuntament podrà contractar amb tots els empresaris que presentin les seves proposicions davant la demanda de l'administració. Tot i així, és necessari que aquests empresaris, ja siguin persones naturals o jurídiques, nacionals o estrangeres, tinguin plena capacitat d'obrar i acreditin la seva solvència econòmica, financera i tècnica o professional mitjançant la documentació que sigui necessària. La solvència econòmica i financera es donarà per complida quan l'empresa estigui inscrita al Registre Oficial d'Empreses Classificades i així ho demostrï.

Què és un plec de clàusules administratives generals?

És un document, aprovat per la corporació mateixa, on s'estableix com actuarà l'Administració en cas de contractacions, quines seran les persones que hi podran contractar i de quina manera ho han de fer i acreditar.

Què és un plec de clàusules administratives particulars?

És el document en el qual l'ajuntament fa constar totes i cadascuna de les exigències que consideri necessàries pel desenvolupament de l'obra o serveis a contractar, el preu màxim al qual està disposat a contractar i els requisits necessaris que hauran de complir

els empresaris licitadors. Aquestes clàusules reben el nom de plec de clàusules administratives generals. Per altra banda, al plec de clàusules administratives particulars hi hauran d'incloure els pactes i les condicions que determinin els drets i obligacions que assumiran les parts en cas d'adjudicació del contracte.

Pot fer altres contractes que els administratius?

Els ajuntaments, amb la seva actuació diària, celebren contractes que estan en el terreny privat, és a dir, no regulats per la Llei de contractes del sector públic, sinó per altres normatives: són els contractes de compravenda, donació, permuta, arrendament i altres contractes sobre béns immobles, propietats i valors negociables. També són privats els contractes d'assegurances, els bancaris, els de creació artística i literària i els d'espectacles.

Com fa l'Administració els contractes privats?

Ha de fer, igual que en els contractes administratius, un expedient en el qual s'acrediti la necessitat de la contractació i s'acrediti que es tracta d'un contracte privat; o sigui, quant a la preparació, ha de seguir el mateix procediment que els administratius; quant a l'adjudicació, s'ha de fer de manera privada.

Són secrets els contractes privats?

No, que un contracte sigui privat només vol dir que no se subjecta al procediment dels contractes administratius. No es pot confondre secret amb privat. En un ajuntament hi ha d'haver secret quan es tracta de matèria que afecta a la intimitat de les persones. En la resta de qüestions els principis generals són de publicitat.

8. Entitats municipalistes

Què es l'ACM?

L'Associació Catalana de Municipis i Comarques és una entitat constituïda per ajuntaments, consells comarcals, diputacions provincials i altres ens locals de Catalunya que actualment aplega més de 950 associats.

Quines són les seves finalitats?

L'ACM té per finalitat representar, defensar i promoure els interessos generals dels municipis, les comarques i els altres ens locals associats i, alhora, potenciar l'autonomia local. Això es materialitza en la defensa i promoció dels municipis i les seves organitzacions i, en general, en l'impuls de municipalisme

Amb quins principis actua l'ACM?

L'ACM és una entitat de caràcter nacionalista, Catalunya n'és el referent principal. Igualment, defensa el municipalisme amb dos principis bàsics: un municipi, un vot; i la no dependència de cap altra entitat municipalista, àdhuc de l'Estat.

Què cal fer per ser-ne soci?

Cal que el Ple de la corporació aprovi una moció en la qual accepti els estatuts de l'ACM i sol·liciti al Comitè Executiu la seva admissió com a associat.

Quins en són els òrgans de govern?

Els òrgans de govern són l'Assemblea, que agrupa tots els socis, el Consell Nacional, format per 75 membres elegits per l'Assemblea, el Comitè Executiu, format per 25 membres elegits pel Consell Nacional, i el pre-

sident, elegit per l'Assemblea. Hi ha altres òrgans de gestió, no de govern, amb funcions determinades com la Secretaria General, el Fòrum Comarcal i el Fòrum de Joves Regidors.

Quines funcions té l'ACM?

L'ACM té la funció d'assessorar els alcaldes, regidors i tècnics municipals en matèria local. Principalment proporciona assessorament jurídic, financer i comptable.

També assessora i tramita ajuts nacionals i europeus.

Dona suport jurídic als ens locals, des de la resolució de consultes ràpides, com l'elaboració de dictàmens en els casos en què sigui necessari. Els serveis jurídics elaboren models i documentació de referència per ajudar a la gestió diària de les corporacions.

Així mateix, es dedica a la formació del personal de l'administració local i gestiona l'Acord per a la Formació Contínua de les Administracions Públiques que repercuteix a més de 15.000 persones de Catalunya.

Què és la Fundació Aula d'Alts Estudis d'Electes?

Aquesta Fundació va ser constituïda per l'ACM per tal de formar els regidors i els alcaldes dels ajuntaments catalans. Són patrons de la Fundació l'Escola d'Administració Pública de Catalunya, l'Institut Nacional de Administraciones Públicas i les diputacions de Lleida, Tarragona i Girona. La Fundació, amb col·laboració amb les universitats catalanes, porta a terme el postgrau de Gestió i Administració Local i cursos específics.

L'ACM intervé en les tasques legislatives?

Sí. L'ACM informa i esmena els projectes de llei del Govern de Catalunya que afecten el món local i també informa i esmena els decrets i reglaments que el Govern aprova.

Quines altres tasques fa?

L'ACM disposa d'un servei d'assegurances per als ens locals, per assegurar-los davant de riscos derivats de la responsabilitat civil i patrimonial. La negociació col·lectiva d'aquestes pòlisses fa que, a més d'oferir el millor producte actual del mercat pel món local, ho faci amb els preus més competitius.

Igualment l'ACM ha promogut plans de pensions agrupats per als municipis de Catalunya i té convenis de col·laboració amb empreses i entitats que ofereixen serveis competitius als ens locals.

Quins instruments de divulgació té l'ACM?

El principal instrument és la pàgina web, una de les més visitades del món local per la seva agilitat i continguts. A www.acm.cat s'hi poden trobar la normativa existent, l'agenda d'actes, notícies d'interès local, ajuts i subvencions i el Directori d'Institucions permanentment actualitzat.

